

Renesanční literatura

- studium antiky ad fontes
- Janov, Florencie, Benátky vznik prvních manufaktur, námořní objevy, rozvoj bankovníctví, využití knihtisku zlevňovalo knihy/ vzdělání (Johannes Guttenberg, asi 1400.1468)
- raná renesance (1420-1490), vrcholná (1490-1520), pozdní (po r. 1520) (platí pro Itálii)
- tridentský koncil sestavuje seznam zakázaných knih
- rozvoj věd
 - astronomie (heliocentrický názor, Mikuláš Koperník, 1473-1543), Giordano BRUNO (1548-1600), Galileo Galilei (1564-1642), Johannes Kepler (1571-1630)
 - astrologie, alchymie
- další návraty k antice: obliba epistolární formy literárních děl, psaní dialogů (i v odborné texty: G. Bruno, G. Galilei), obliba sonetu, román, objevuje se novela, směšnohrdinský epos, villonská balada, esej
- polyhistorismus
- Girolamo Savonarola (Sandro Boticelli)
- tzv. utopie
 - Thomas Moore (1478-1535): Utopie
 - Thommaso Campanella (1568-1639): Sluneční stát
 - Francis Bacon (1561-1621) Nová Atlantis
 - realistické pojetí moci panovníka: Nicolò Machiavelli: Vladař
- náboženská reformace
 - Martin Luther (1483-1546)
 - Jan Kalvín (1509-1564)

Italská literatura

- centrem Florencie
 - Dante Alighieri (1265-1321)
 - exil (Verona, Ravena)
 - platonská láska k předčasně zesnulé Beatrici (Nový život)
 - Božská komedie
 - vypravěč zabloudil v temném lese, kde ho pronásledují tři šelmy (Smyslnost, Pýcha, Lakomství), musí projít Peklem, Očistcem (průvodce Vergilius) a Rájem pak Beatrice a sv. Bernard
 - motiv duchovní pouti inspirovala Komenského, Johna Miltona, Johanna Wolfganga Goetha

- Francesco Petrarca (1304-1374)
 - proslavily ho italské básně věnované Lauře: Zpěvník
 - většina básní psána jihofrancouzským typem sonetu (trubadúři):
4 (teze) + 4 (antiteze) + 3+3 (synteze)
- Giovanni Boccaccio (1313-1375)
 - Dekameron
- Niccolò Machiavelli (1469-1527)
 - Vladař
 - Mandragora - Kalimach Michelangelo Buonarroti (1504 – 1563)
- sonety
- commedia dell'arte

Francouzská literatura

- François Villon (asi 1431-po r. 1463)
 - vl. jm François de Montcorbier,
 - ujal se ho pařížský kněz Guillaume de Villon,
 - Odkaz/ Malý testament (1456) – loučí se s Paříží
 - Závět'/ Velký testament – objevují se zde i villonské balady (na závěr poslání/ envoi)
- uskupení Plejáda Pierre de Ronsard (1524-1585): Sonety Heleně
- François Rabelais (aso 1483-asi 1553)
 - Gargantua a Pantagruel
- Michale de Montaigne (1533-1592)
 - eseje

Španělská literatura

- jezuitský řád (1534, schválen papežem 1540) - Ignác z Loyoly (asi 1491-1556)
- vzniká zde tzv. pikareskní román (Anonym: Život Lazarilla z Tormesu)
 - Miguel de Cervantes y Saavedra (1547-1616)
 - Důmyslný rytíř Don Quiote de la Mancha - don Quiote Dulcinea, Rosinanta, přizemní sluha Sancho Panza
 - převyprávění Jaromíra Johna
 - Lope de Vega (1562-1635)
 - psal hry pláště a meče
 - Fuente Ovejuna/ Ovčí pramen
 - Tirso de Molina (po 1571- 1648)
 - člen řádu milosrdných bratří
 - Sevillský svůdce a kamenný host

